

NACIONALINĖS VARTOTOJŲ KONFEDERACIJOS

VEIKLOS ATASKAITA

2022 m.

1. Projektinė veikla:

Nacionalinė vartotojų konfederacija, siekdama sukurti tvaraus švietimo prieigos priemonę, įgalinančią NVK narius šviesti pažeidžiamus komunalinių paslaugų vartotojus dėl tiekėjo pasirinkimo, įgyvendina LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos remiamą projektą: „Nacionalinės vartotojų konfederacijos narių kompetencijų komunalinių paslaugų vartotojų švietime tobulinimas”.

Į Nacionalinę vartotojų konfederaciją (NVK) ir jos narius, dalyvaujančius vartotojų teisių apsaugos viešojoje politikoje, dėl vykstančių pasaulinių geopolitinių sukrėtimų bei Covid19 pandemijos sukeltų infliacijos ir, ypač, energijos kainų buityje didėjimo, auga besikreipiančių komunalinių paslaugų vartotojų su prašymais patarti, kaip jiems prisitaikyti prie naujų iššūkių, kaip stabdyti energetinio skurdo augimą, skaičius. NVK tinklapiuose www.vartotojai.eu ir www.vartotojuskundai.lt susikaupė beveik 3 tūkstančiai Lietuvos vartotojų skundų dėl paslaugų teikimo dalyko. Turint galvoje ES ir vyriausybės vykdomo žaliojo kurso, energetikos rinkų liberalizacijos, gyvenamųjų pastatų renovacijos, atsinaujinančių energijos išteklių energetikos vartojimo pusėje diegimo ir kitų priemonių įvairovę, NVK nariai susiduria su gebėjimų, skirtų vartotojų švietimui komunalinių paslaugų srityse, trūkumu. Pagal NVK gaunamus vartotojų nusiskundimus pastebima, kad dominuoja vartotojų švietimo diskursas tiekimo pusės, o ne vartojimo pusės atžvilgiu. Tam tikrais atvejais toks vienpusiškas švietimas kelia pažeidžiamų, energetinį skurdą patiriančių vartotojų nepasitenkinimą.

Daugiau informacijos - <https://vartotojai.eu/naujienos/nacionaline-vartotoju-konfederacija-igyvendina-lr-socialines-apsaugos-ir-darbo-ministerijos-remiama-projekta-nacionalines-vartotoju-konfederacijos-nariu-kompetenciju-komunaliniu-paslaugu-vart/>

2. Institucinė veikla (nuomonės/pareiškimai/pasiūlymai valstybinėms institucijoms, žiniasklaidai dėl vartotojų politikos įgyvendinimo):

2.1 Vartotojų organizacijų reikalavimai dėl elektros rinkos liberalizavimo

Nacionalinė vartotojų konfederacija, Lietuvos vartotojų institutas, Lietuvos nacionalinė vartotojų federacija, Lietuvos žmogaus teisių asociacija, atstovaudamos, visų pirma pažeidžiamų vartotojų interesams, kreipiasi į Seimą ir Vyriausybę dėl vartotojams nuostolingos elektros rinkos liberalizavimo.

Lietuvos valdžia, nepaisydama paprastų žmonių interesų, neatsižvelgdama į smarkiai išaugusias maisto, kuro kainas, nesitardama su visuomene, vartotojų organizacijomis, pasirinko prievartinį vartotojų išvaymą iš visuomeninio pas nepriklausomus tiekėjus. Buitiniai elektros vartotojai spaudžiami kuo greičiau „pasirinkti“ nepriklausomą elektros tiekėją gąsdinant didelėmis elektros kainomis ateityje ir net atjungimu nuo elektros tinklo, jei pastarieji

nepasirinks „nepriklausomų“ elektros tiekėjų, nutylėdami tai, jog Lietuvoje yra daug socialiai pažeidžiamų vartotojų, kuriems ES teisės aktai draudžia atjungti elektros energiją.

Manome, kad iki šiol neapsisprendę ir neturintys pakankamai informacijos dėl elektros tiekėjų siūlomų planų ir sutarčių elektros vartotojai neturėtų neapgalvotai rinktis tai, ko jie gerai nesupranta ir atidėti savo sprendimą iki tol, kol turės visą jam pagrįsti reikalingą informaciją. Valdžia neturi taikyti kokių nors grasinimų ar sankcijų tokiems iki nustatytų datų neapsisprendusiems vartotojams.

[Visą reikalavimų tekstą skaitykite čia: <https://vartotojai.eu/naujienos/vartotoju-organizaciju-reikalavimai-del-elektros-rinkos-liberalizavimo/>](https://vartotojai.eu/naujienos/vartotoju-organizaciju-reikalavimai-del-elektros-rinkos-liberalizavimo/)

2.2. Nacionalinė vartotojų konfederacija Seime inicijavo spaudos konferenciją dėl nenaudingo vartotojams elektros rinkos liberalizavimo2022-06-23

Konferenciją organizavo LR Seimo narys Valius Ažuolas ir Nacionalinės vartotojų konfederacijos tarybos prezidentė Alvieta Armanavičienė. Joje taip pat dalyvavo kitų opozicinių partijų atstovai – Rasa Budbergytė, Kęstutis Mažeika, Artūras Skardžius ir Lietuvos nacionalinės vartotojų federacijos energetikos ekspertas Rimantas Zabarauskas.

VIDEO konferencija - <https://vartotojai.eu/naujienos/nacionaline-vartotoju-konfederacija-seime-inicijavo-spaudos-konferencija-del-nenaudingo-vartotojams-elektros-rinkos-liberalizavimo/>

2.3. Dėl padėties liberalizuojamoje elektros rinkoje ir pasekmių buitiniams elektros vartotojams

Mes, žemiau pasirašiusios buitinių elektros vartotojų interesus atstovaujančios ar juos ginančios organizacijos siūlome Vyriausybei:

- 1) Pripažinti, kad mūsų šalies energetika yra atsidūrusi krizinėje padėtyje. Energijos ir kuro rinkos yra smarkiai išbalansuotos, o įprastinių konkurencinių mechanizmų poveikis kainoms labai ribotas ir nepakankamas rinkos savireguliacijai. Todėl reikalingas didesnis tiesioginis Vyriausybės įsikišimas į energetikos reguliavimą.
- 2) Nord Pool biržoje elektros kainos auga kasdieną ir neprognozuojamais tempais, dėl ko mažiau išvalgūs nepriklausomi elektros tiekėjai jau priversti bankrutuoti („Vilniaus elektra“, „Perlas energija“). Tūkstančiai buitinių elektros vartotojų atsidūrė nežinioje. Praktiškai VISI buitiniai elektros vartotojai neturi net minimumo žinių, reikalingų pasvertam ir apdairiam nepriklausomo tiekėjo pasirinkimui, o visa „šviečiamoji“ informacija, kurią jie iki šiol gavo iš valstybės institucijų ir pačių tiekėjų kvalifikuotina tik kaip paviršutiniška ir šališka reklama.
- 3) Atidėti III elektros rinkos liberalizavimo etapo terminą iki kitų metų vidurio. Esamomis sąlygomis liberalizavimo kampanija nebeturi prasmės. Konkurenciniai

mechanizmai

yra efektyvūs tada, kai rinkos žaidėjų pajėgumas bent jau palyginamas. Šiuo metu pačiu aktyviausiu „žaidėju“ yra karas Ukrainoje ir su tuo susijęs Europos šalių embargo Rusijos naftai ir dujoms. Tai force majeure situacija, kelianti klausimą „kaip reikės išgyventi ateinančią žiemą?“. Vyriausybė privalo laikinai keisti strategiją iki tol, kol rinkose atsiras bent kiek

stabilizacijos požymių ir bus galima vėl aktyvuoti konkurencinį mechanizmą.

Visas tekstas - <https://vartotojai.eu/naujienos/del-padeties-liberalizujamoje-elektros-rinkoje-ir-pasekmiu-buitiniams-elektros-vartotojams/>

2.4. Pranešimas spaudai

Vartotojų organizacijos kreipėsi į Lietuvos Respublikos Prezidentą dėl nesėkmingos elektros rinkos liberalizacijos sustabdymo

LR Prezidento patarėjai Vaidas Augustinavičius ir Tomas Lukoševičius rugpjūčio 23 d. priėmė Nacionalinės vartotojų konfederacijos ir kitų NVO atstovus jų prašymu aptarti nesėkmingai vykstančią elektros rinkos liberalizaciją ir galimus sprendimus padėčiai taisyti. Susitikime išsakyta vieninga nuomonė, kad liberalizacijos procesas vyksta nesėkmingai, todėl jį reikia stabdyti. Pritarta Prezidento pozicijai, išreikštai prieš pora savaitių susitikime su VERT [...]

Visas tekstas

- <https://vartotojai.eu/naujienos/pranesimas-spaudai-vartotoju-organizacijos-kreipesi-i-lietuvos-respublikos-prezidenta-del-nesekmingos-elektros-rinkos-liberalizacijos-sustabdymo/>

Interneto svetainė – www.vartotojai.eu